Ondare Hezkuntzarako bizerbitzu: ARGITU (Baionako Euskal Erakustokia) eta éduc'ACTIF (Baiona Euskal Herriko Komertzio eta Industria Ganbara)

MANO CURUTCHARRY

"Egiazko kultura bat aurrerakoia da. Ez da gauza hilen oroitarazle, bainan bai belaunaldi batetik bertzerat jauzi eginez berotzen eta argitzen duen oldar sortzaile bat. Su hori du Hezkuntzak, lehen lehenik, haiz behar" (Gasten BERGER).

ž **Ondarea kulturaren partaide da;** ondare horren ezagutza eta ikerkuntzak, hezkuntzari lotuak diren ainitz indar eta konpetentzia eskatzen ditu. Mobilizazio horrek du Gaston Berger —ek "L'homme moderne et son éducation" liburuan aipatzen duen sua hazten. Alabainan, haurra, gaztea eguneroko ondareari ohartaraziz, bere ingurumenaren ulertzeko, hortan ondo bizitzeko, eta berea bilakarazteko ahalak emaiten dizkiogu. Lekuan lekuko ondareari sensibilizatzeak dimentsione unibertsal bat har dezake, gazteak hor ikasten baitu bere soaren finkatzen. Galdera tresna batzu erabiliz eta menperatuz, jokaera aktibo bat ukan dezake egoera eta mundu desberdinetan.

• **Kasu guzietan, ondareak erakasdun izan behar du.** Hortarako erabiliak diren ahalek haurra, gaztea aktore bilakarazi behar dute, lehentasun hauek kondutan hartuz:

— sendikuntzari oroz leheneko lekua eman behar zaio, huntarik jalgitzen baita gorputzaren atsegina.

— experientzia dela medio, jakitate batzu, hots abstraktoak hunkiarazi behar zaizkio gazteari.

— pedagogia horren aberastasuna konpetentzia desberdinen arteko haremanetatik dator (gai batzuetan bereزituak direnek beren ikusmoldea ekartzen dute).

— sorkuntza bultzatua da eta gazteak ikasu duena pratikan ezartzen du, bere helburu nagusia jakitate horren batetika bertzerat hedatzea dagoelarik.

Pedagogia hau **trukadan oinarritzen da** beraz. Mota desberdinetako ekintzak posible dira; bainan epe labur edo luzean eramanak izan diten, haurrek beti interdiziplinaritatean lan egin behar dute, beren erakasleetaz lagundurik, ondare munduan berezituak diren batzuen kundeantza pean. Ekintzak, erakasle eta kudeatzaile desberdinek aintzinetik finkatu duten proiektu orokor batean sartzen dira.

Ipar aldean, "Abbadiako Adixkideak" deitu elkarteak gisa huntako experientzia arrakastadunak eramaiten ditu, P.A.E.-en bidez bereziki (heziketarako Ekintza Proiektoa - Projet d'Action Educativa), proiekto horien momento azkarrena dagoelarik haurrek Abbadiako gaztelu tokian berean segitzen duten ikastaldia.

• **Baionan, Euskal Erakustoki eta Komertzio Ganbarako heziketarako zerbitzuek helburu berean (ondarearen balorizazio pedagogikoa) lan egiten dute,** besteak beste haurrekin erabilgarriak daitezken hainbat dokumento eta lan tresna pedagogiko erakasleen eskumenean ezarriz.

Alabainan, ARGITU eta educ'ACTIF Bordaleko Rektoreak sortu zituen bat 1988.ko urtarrilean, bestea 1990.ko urrian, bai Euskal Erakustokiak, bai Komertzio Ganbarak erakutsi zuten ingurumen heziketaren partaide izaiteko nahikeriari erantzuteko (Frantzian, Baionako Komertzio Ganbara bakarra da zerbitzu hori daukana).

Hiru helburu dauzkate zerbitzu horiek:

* **P.A.E. edo Heziketarako Ekintza Proiektoen laguntzea.**

Azkenik burutuak izan direnetan:

— Baionako juduak 1492-1992 (ARGITU-ren proposamena)

— Baionako portua 18garren mendean, komertzio ganbarako artxiboeti begira (éduc'ACTIF-en proposamena)

* **Erakasle eta dokumentazainen sentsibilizatzea inguruko ondaerai**

Adibide gisa, "ondarearen ezagutzea" lema pean antolatuak diren egun batetako ikastaldiak:

— 1992.ko abendoan, ARGITU-ren kudeantza pean, LAUBURU elkartearen laguntzarekin, Baionako katedralari buruz.

— 1993.ko urtarrilean, éduc'ACTIF-en kudeantza pean, Euskaldunak 19 eta 20garren mendeetan Ameriketarat joaiteari buruz.

* **Dokumento pedagogikoen ateratzea:**

— "ondarearen ezagutza"ri buruz antolatua den egun bakoitza 20 orrialdeko txosten batez lagundua da. Txosten hau egun hortako egitarauaren hari nagusia izaiten da; hor agertzen diren emaitzak berehala erabilgarriakk daitezke haurrekin.

— kutxatto bat "Euskal herrai 18garren mendean: ezagutza dokumentazio batetarako" titularen pean ateratzekotan da. Educ'ACTIF zerbitzuak bildutako dokumento hauek Kontseilu Orokorrark laser inprimituko ditu P.A. departamenduko ikastetxe guzieri zabaltzeko.

Laster, agertu da muntatzen gintuen ekintzek erakasleen eskaera bati erantzuten zutela: 1988.ko maiatzetik hunat, 760 erakasleek parte hartu dute epe hortan antolatuak izan diren 10 "ondarearen ezagutza" egunetan.

Egun horiek sentsibilitate, konpetentzia eta indar desberdinak elgarretaratu dituzte, lema baten pean: ONDAREA. Lema hau hain da batetaratzaile nun, baitezpada, kide asko eta desberdinak bereganatzen dituen eskolari eskainiz, denbora berean, munduari buruzko idekidura berezi bat.

Ezin ukatua da, ondarea eta hunen ikerketa, jakitatearen alor garrantzitsuak direla baita ere erreferentzia premiatsuak gizarte batean osoki sartzeko eta bizitzeko; hortan hezkuntzaren bi betebehar nagusieri ihardesten dute.

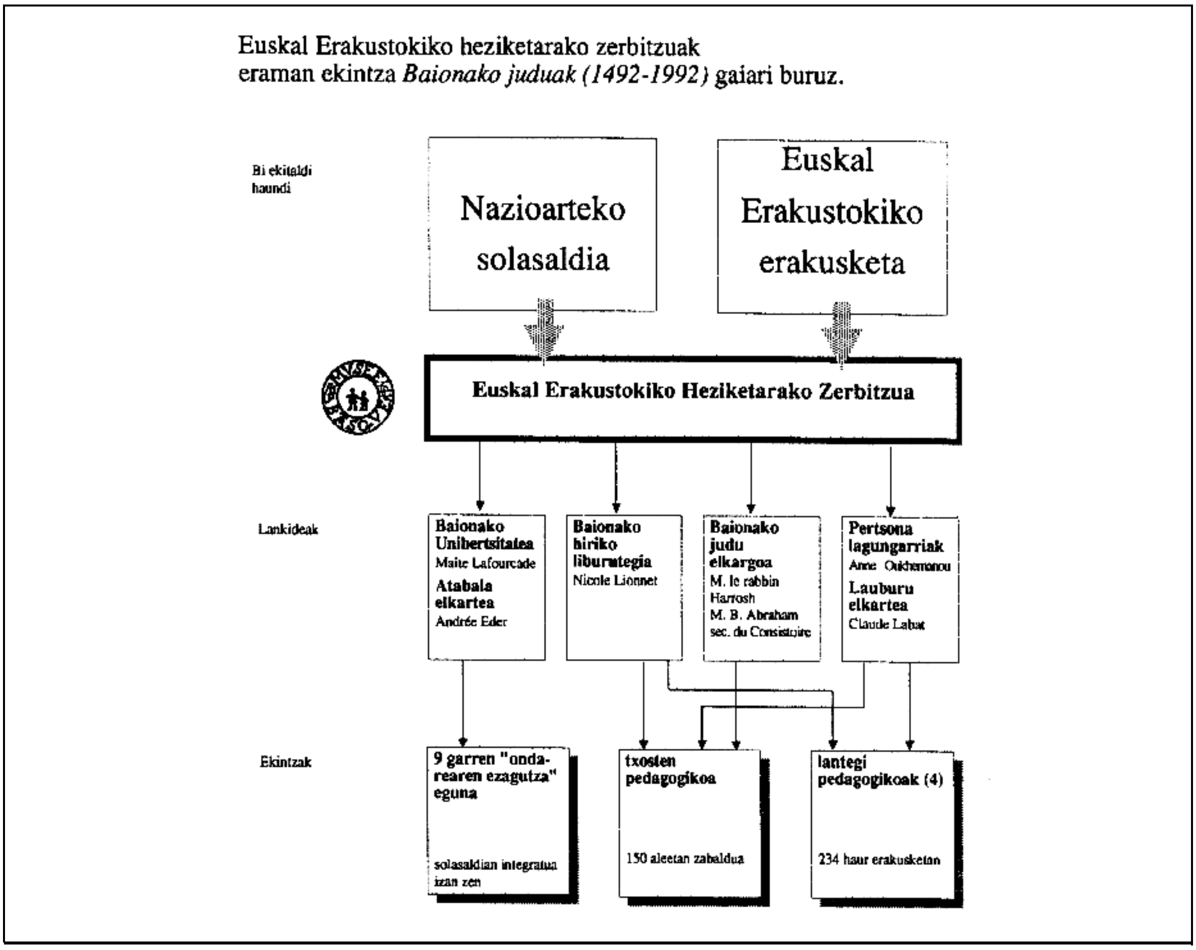
Euskal Erakustokiko heziketarako zerbitzuak
eraman ekintza *Baionako juduak (1492-1992)* gaiari buruz.
Bi ekitaldi haundi
Nazioarteko solasaldia
Euskal Erakustokiko erakusketa
Euskal Erakustokiko Heziketarako Zerbitzua
Lankideak
Baionako Unibertsitatea
Maite Lafourcade
Atabala elkartea
Andrée Eder
Baionako hiriko liburutegia
Nicole Lionnet
Baionako judu elkargoa
M. le rabbin Harosh
M. B. Abraham
sec. du Consistoire
Pertsona lagungarriak
Anne Oukhemanou
Lauburu elkartea
Claude Labat
Ekintzak
9 garren "ondarearen ezagutza" eguna
solasaldian integratua izan zen
txosten pedagogikoa
150 aleetan zabaldua
lantegi pedagogikoak (4)
234 haur erakusketan

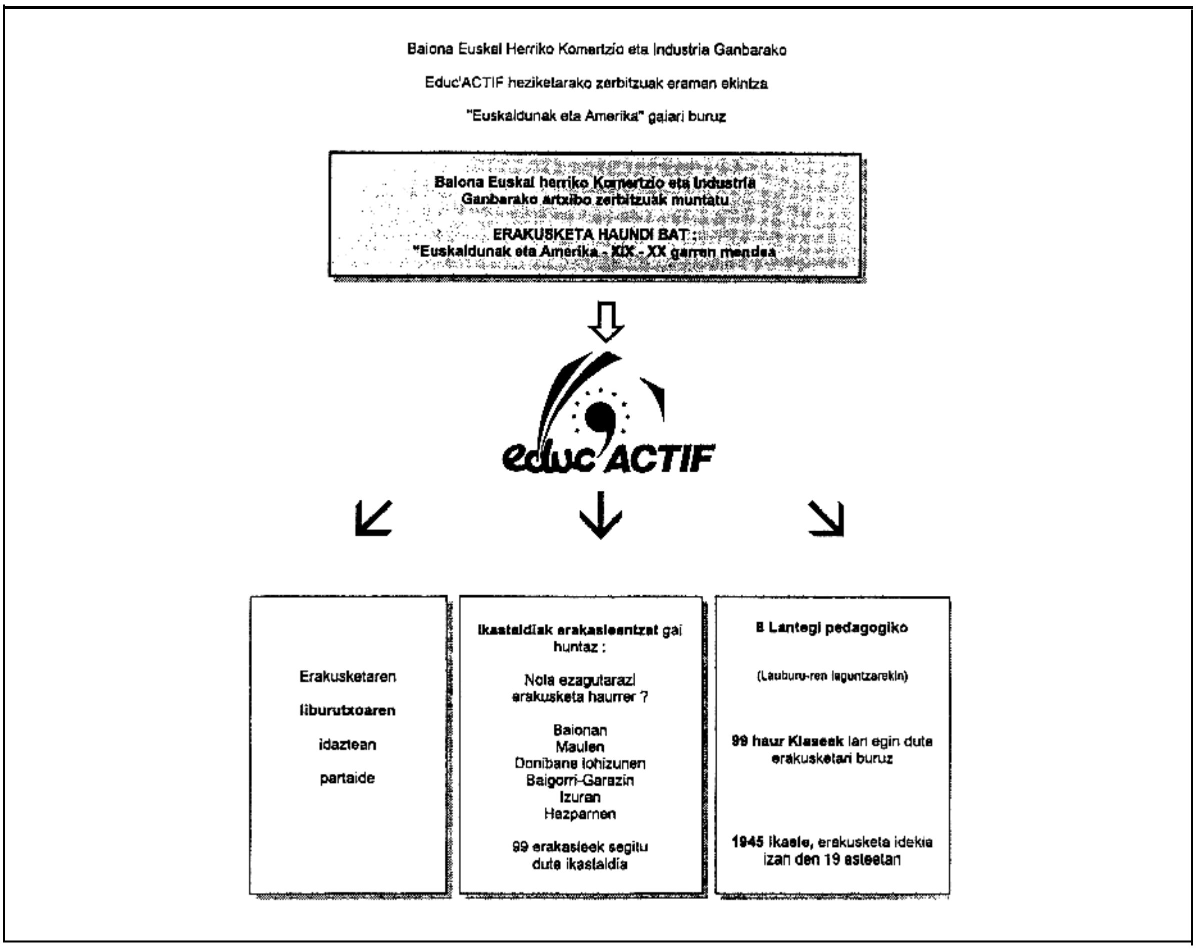
Baiona Euskal Herriko Komertzio eta Industria Ganbarako
Educ'ACTIF heziketarako zerbitzuak eramen ekintza
"Euskaldunak eta Amerika" gaiari buruz
Baiona Euskal herriko Komertzio eta Industria Ganbarako artxibo zerbitzuak muntatu
ERAKUSKETA HAUNDI BAT :
"Euskaldunak eta Amerika - XIX - XX garren mendea
educ'ACTIF
Erakusketaren liburutxoaren idaztean partaide
Ikastaldiak erakasleentzat gai huntaz :
Nola ezagutarazi erakusketa haurrer ?
Baionan
Maulen
Donibane lohizunen
Baigorri-Garazin
Izuran
Hazparnen
99 erakasleek segitu dute ikastaldia
8 Lantegi pedagogiko
(Lauburu-ren laguntzarekin)
99 haur Klaseak lan egin dute erakusketari buruz
1945 ikasle, erakusketa idekia izan den 19 asteetan

EUSKAL ONTASUNAREN ZAINTZEKO, IKASTEKO ETAZABALTZEKO
PROTECTION, ETUDE ET DIFFUSION DU PATRIMOINE BASQUE

Association type 1901, crée en 1972, déclarée au J.O. en 1974.
Siège social a la M.J.C. du Polo Beyris à Bayonne. Adresse postale: voir ci-dessous,
Association d'éducation Populaire nº 64-793.
Lauburu adhère a la fédération Pizkundea et à l'Institut Culturel Basque.

ACTIVITES

CHANTIERS: archélogie, sauvetage, restauration...
ETUDES: histoire, ethnográfie, architecture...
EDITION: collections de documents pour adultes, jeunes et enfants..
ANIMATIONS: pour jeunes et adultes: découverte du millieu, stages, expositions, audio-visuels.

Réalisations marquantes:

sauvetage des monuments funéraires (stèles descoïdales) du Pays Basque Nord (voir au dos);
enquêtes ethnographiques sur la mort, l'alimentation, les jeux, les rites du passage;
expositions itinirantes sur l'art funéraire, sur la mythologie basque;
lancement des "cimetières-paysagers" en Pays Basque;
spectacle audio-visuel sur la cathédrale de Bayonne...
édition de plus de 30.000 documents...
LAUBURU est á l'origine de la création d'un service éducatif au Musée Basque de Bayonne...
Participation à de nombreux colloques...
Contribution à différents émissions de radio et TV...

Zone d'activité:

Principalement sur l'ensemble du Pays Basque Nord, mais beaucoup de travaux de recherche sont réalisés en coopération avec des sociétés du Pays Basque Sud (Eusko Ikaskuntza, Etniker...)

Interventions ponctuelles en Béarne et dans les Landes et à certaines manifestations culturelles (Semaines culturelles, MJC, "Maisons des Basques" etc...).

Projets Particuliers:

Terminer l'inventaire et les relevés des monuments funéraires basques...), mettre en place un plan de sauvetage pour les pièces les plus menacées (copies, moulages...).

Développer les initiatives de vulgarisation pour les habitants du Pays basque et les étrangers (documents, video, classes patrimoine, stages de decouverte...).

Participer au travail de l'institut Culturel Basque pour la formation d'une Commission Permanente du Patrimoine.

Publications:

Collection "Histoire et Civilisation Basques"
Nº 1 De la Préhistoire à l'An Mil (épulse)

Collection "Cahier de Culture Basque"
Nº 1 Etxea ou la maison basque
Nº La Danse Basque
Nº 3 La Pastorale souletine

Collection "Uzta / La Moisson"
Nº 1 Urdanka, un jau de bergers en Soule (épulse)
Nº 2 Habitat et charpente ancienne en Pays Basque (épulsé)

Collection "Cossiers"
Nº 1 De la Préhistoire a l'An Mil (épulsé)
Nº 2 La Maison Basque
Nº 3 La Cathédrale de Bayone

Collection "le Trésor des Lamminak"
Nº 1 Les Vautours (épulsé)
Nº 2 Le Pottok
Nº 3 La Météo (épulsé)
Nº 4 L'Ours (coédité avec le F. I. E. P.)
Nº 5 Urkulu (épulsé)
Nº 6 Frise Chronologique
(version française & version basque)
Nº 7 La Végétation du Pays Basque
Nº 8 Magellan et d'Elcano
Nº 9 La Baleine
(version française & version basque)

Tarifs sur simple demande.

UN EXEMPLE DE TRAVAIL ASSOCIATIF DANS LE DOMAINE DU PATRIMOINE BASQUE
LE SAUVETAGE DES STELES DISCOIDALES

OPERATIONS	PARTENAIRES DE LAUBURU	COMMENTAIRES ET PROJETS
SAUVETAGE		
→ scellement	municipalités groupes exterieurs (Chantiers de jeunes)	tres bonne coopération des communes (moyens matériel, humaine)
→ inventare	D.R.A.C. communes, gendarmeries Musée Basque	travail très long (3000 monuments à dossiner) d'ou *projet de saisie informatique et traitement des documents àu scanner*
→ classement	Commission Départementale de l'inventaire	cette activité a entrainé d'autres opérations au sein de LAUBURU: restaurations d'eglises, archéologie, étude de l'architecture urbaine et rurales, mise en valeur de certains sites...
→ suivi	professionnels locaux Centre Regional de la Pierre	dégradation inquietante (et insoluble pour le moment) des monuments: d'ou *nécessité d'un dépôt lapidaire et de moulages*
ETUDES		
→ publications	Musée Basque étitions Zodiaque Ekaina	ces études n'en sont qu'à leur début; la réflexion est lancée et le débant es ouvert.,,
→ colloques	municipalités (Lodève, Bayonne, Carcassonne,..) Musée Basque Société des Sciences, Lettres et Arts autres groupes de recherche	ces colloques rassemblement des chercheurs plusieurs nationalités *septembre 1991: coloque à Donosti / Saint* Sébastian
→ enquêtes Ethnographiques "les rites funéraires"	population Société Eusko Ikaskuntza Groupes Etniker	un ou plusieurs informateurs par localités en Pays Basque Nord seule aide: La Bourse Barandiaran (1987) *publication des travaux en 1991-92*
→ expositions	Musée Basque Municipalités établissements scolaires Centres Culturels	Exposition "Hil Harriak": 40.000 visiteurs à ce jour... *projets de "olmetières-tèmoins"* *étude d'une technique de moulage de stèles*
→ audio-visuel	TV (réseau national) Diaporamas	3 émissions TV 4 montages audio-visuel sur l'histoire des monuments funéraires basques, la symbolique, le renouveau de l'art funéraire, etc.,.
→ stages	Service Educatif du Musée Basque	Intervention auprès des enseignants et des élèves (P. A. E.)
→ conférences et animations	secteur associatif professionnels du tourisme milleu hospilalier	présentation de la recherche actuelle *documents pédagogique sur l'art et les ritos funéraires*
CREATION		
→ stèles contemporaines	particuliers artistes locaux (sculpteurs,..) professionnels locaux (marbriers,.,) congrès national des marbriers	de nombreux articles dans la presse (locale, nationale et étrangère) temoignent de l'intérêt porté à ce mouvement de renouveau
→ cimetières "paysagers"	communes C.A.U.E. Equipement 64	près de 20 cimatières réalisés ou en *projet* en Pays Basque à ce jour *possibilité de création d'emp/oi pour le suivi*